

Verdienmodellen voor natuur-inclusieve landbouw; samen stappen zetten

2 februari 2016

Nico Polman

Theo Vogelzang

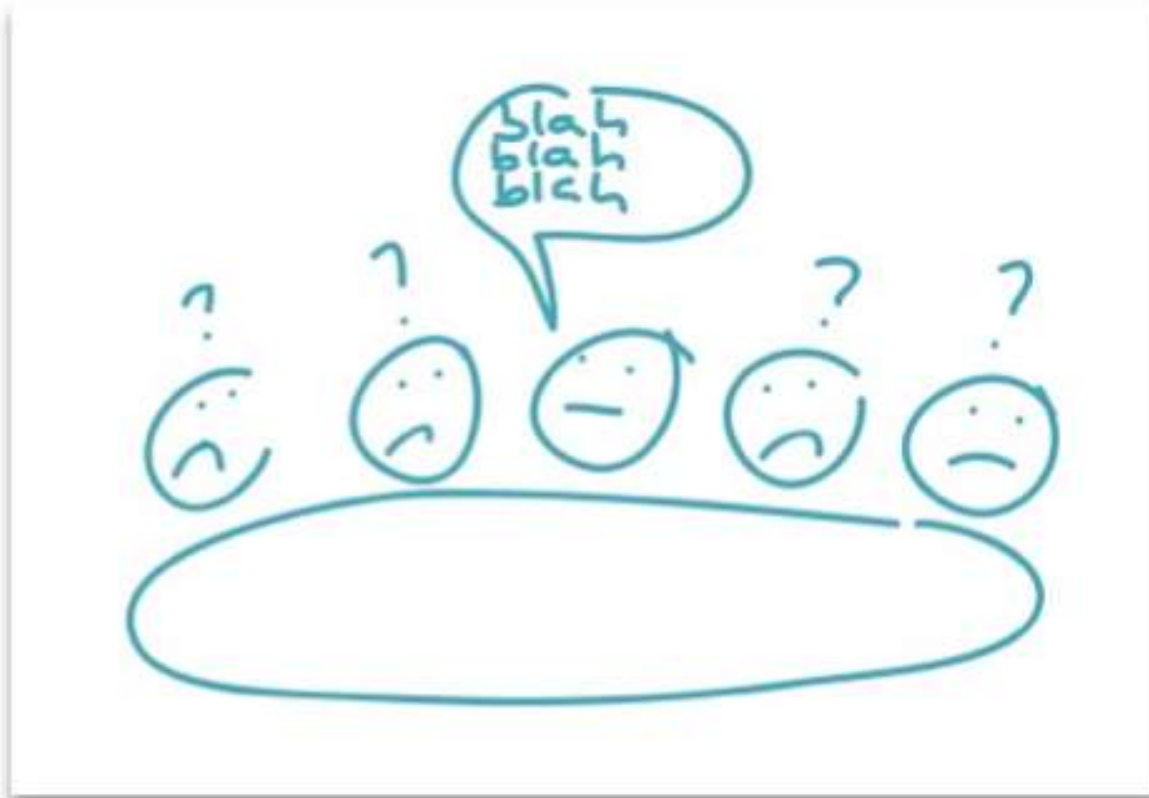

Wat gaan we doen?

- Inleiding
  - Natuur-inclusieve landbouw en verdienmodellen
- Welke verdienmogelijkheden zijn interessant vanuit jullie perspectief?
- Hoe pakken we het aan?

Aan de slag!!

Natuur-inclusieve landbouw

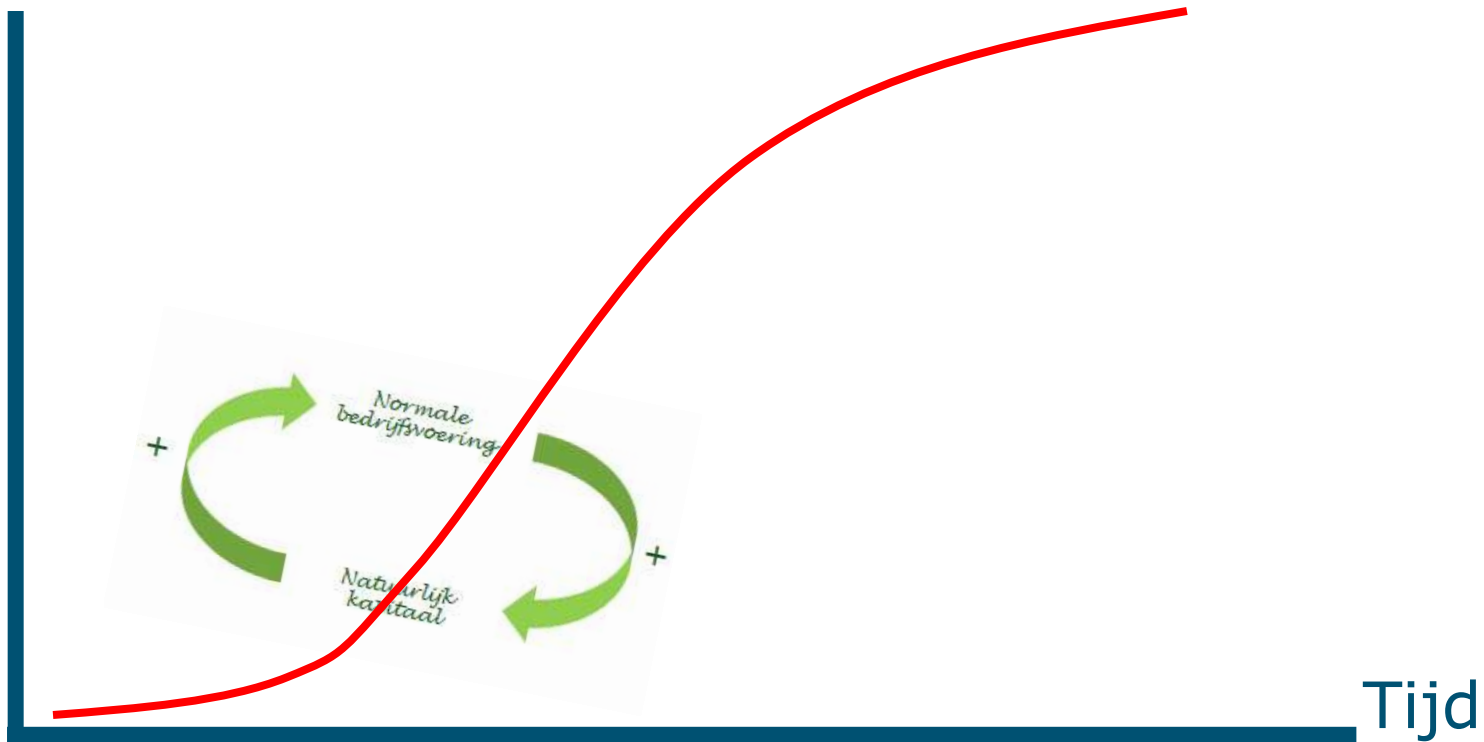
Barrières en verandering

- Natuurinclusiviteit sluit (nog) niet goed aan bij bestaande praktijken rond verwerking, distributie en consumptie:
  - Regelgeving
  - Bewustwording bij ondernemers en het verdienmodel
- Van belang zijn:
  - Leerprocessen
  - Netwerken (bijv. samenwerking in afzet)
  - Vormgeven van verwachtingen bij grote groep volgers (voorbeelden)

Mate van verspreiding groen in de stad

Strategisch Niche Management (SNM)

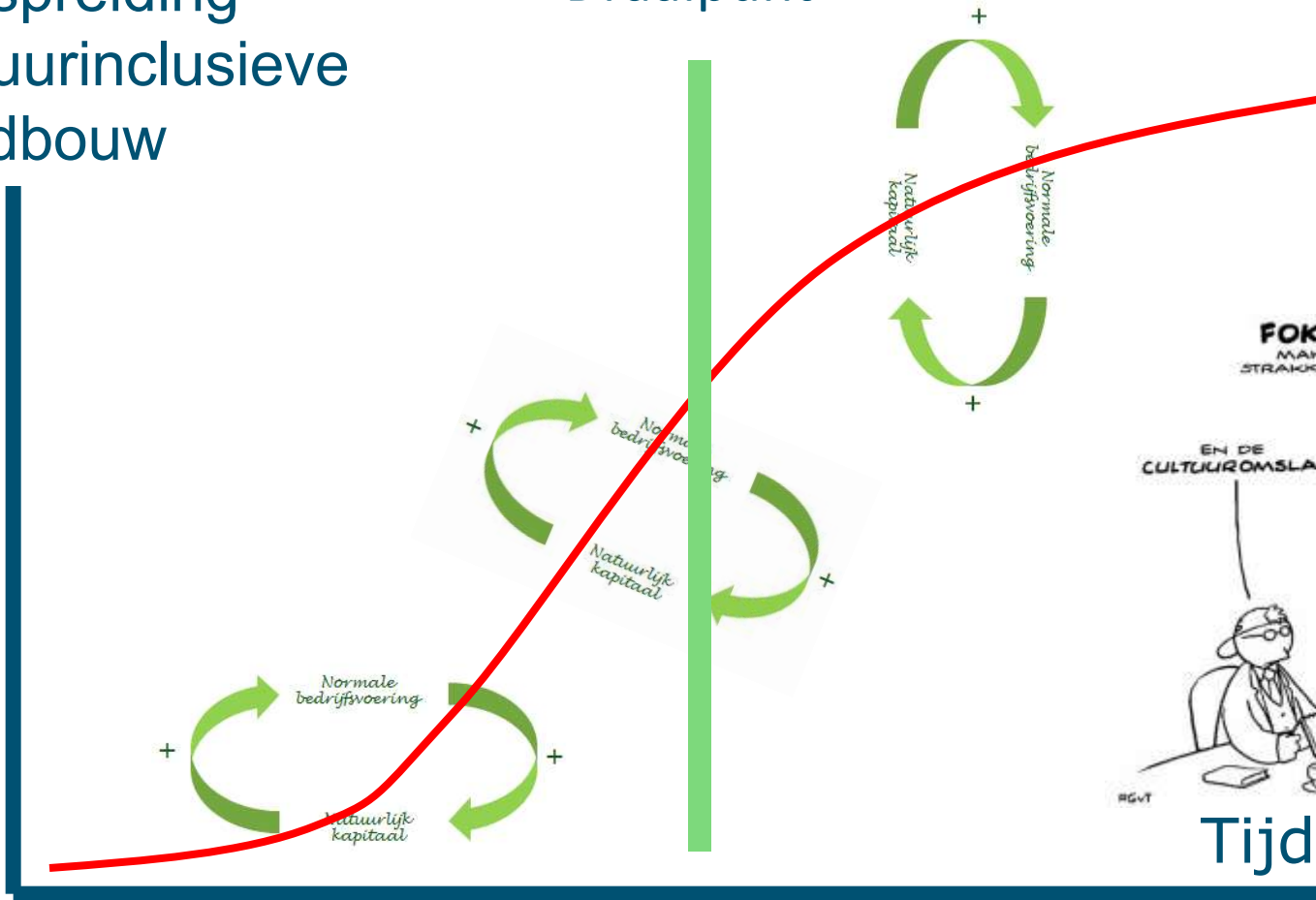

Experimenten en niches

Verspreiding en verdieping

Mate van verspreiding natuurinclusieve landbouw

Draaipunt

Tijd

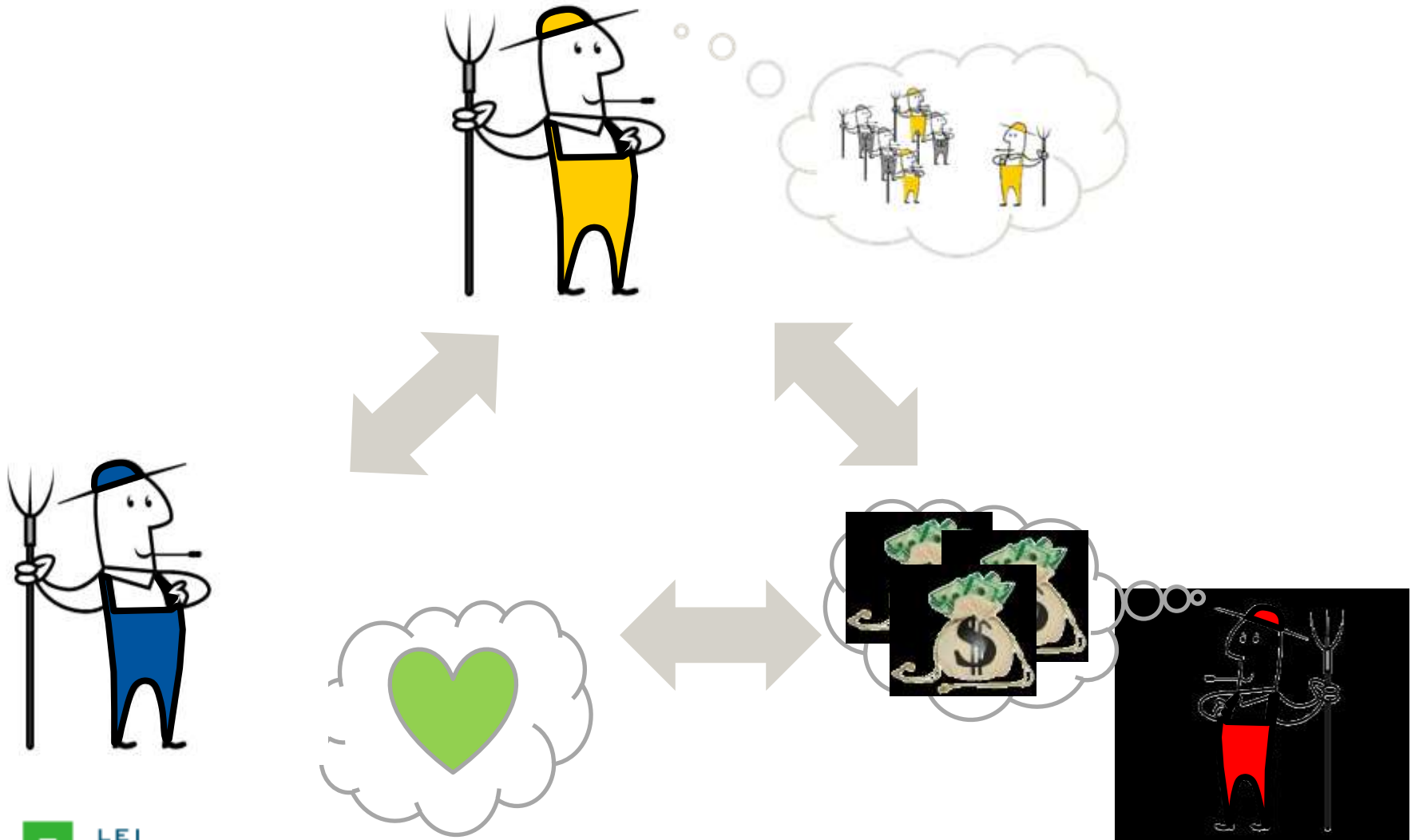

Living lab

Tools

Van hart naar netwerk en verdienmodel

Ervaringen met verdienmodellen

NATUURDOELEN REALISEREN DOE JE MET KENNIS,
NIET MET BEHEERSMAATREGELEN

Kwaliteit

Terreinb
len. Piet
mers de
areaal k
voor zijn
Wanneer
bloemer
moet aa
de kwali
beteren.
minder)

Verbu

Wanneer
landbou
Een inte
terreinb
meer se
balans g
lokaal h
werken)
Dat leidt

Aanda

Ook kun
den nat
veren. C
dit zelf
aandach
Interess

RECLAME MAKEN VOOR DE BLOEMENRANDEN

Samenwerken aan bloemenranden

Het initiatief
maatschap
de aanleg v
sels kunnen
en en ander
Samen met
boeren te in

Sponsor

Het leuke va
(www.burge
inleg is 10 e
dingen erg t
geleegd. Dit
laten inzaai
we zijn beg
tikelen opge
Voor een re
(financiële)
bloemenran
is de bloeme
leerzaam, z
is er een sd

Succesfa

Agrarisch na
economisch
zijn op overl
sponsors, i
reclame te r

SAMENWERKEN GEEFT MEERWAARDE VOOR LANDBOUW EN NATUUR

Echte gru

Je zou Klaas
Skrizekrite
elkaar 1750
twintig proce
euro aan be
moest aank
zijn manier
agrarisch na

Biodivers

Klaas Oeverl
waarin een e
in zouden zij
uiting moete
melkstroom
bekijkt same
de relatief in

Staatsbos

Klaas Oeverl
gaan. Hij wil
andere boer
heel goed na
Wel wil hij in
der te kunne
hangen volg
en natuurlijk
nog niet te v
mogelijkerwi

MARKTGESTUURD MET ZORG VOOR NATUUR

Zoek

Pelleb
en is g
naar b
zorgla

Ande

Samer
heer w
blik he
Pelleb
durige
geving
vele g
natuur
baar k
een in
resulta
er mee
eindda
met de

Voor

Pelleb
rassen
vlees.
van be
kingen
dan de
het aa
te inv

SYNERGIE AKKERBOUW, MELKVEE EN NATUURBEHEER

Ook recreanten profiteren van agrarisch natuurbeheer

Scholten heeft
dernermer een
graslanden va
en jongvee. V
hoeft aan te
goeding voor
flora en fauna
heer. Zij fietse

Uitbreiden

Voor het melk
20 uur arbeid
een voerrobot
heeft hij ai de
Op een deel v
mag Scholten
Botanisch hoc
mingsmiddelen
afvoeren. Sch
wil hij gericht

Volg de on

Als ondernem
beleidsregels)
natie van mel
voor samenwe
akkerbouw- er
melkveebedrij
Scholten vindt
doet dit actief
varingen met

TIPS

1 Canvas-denken

Het CANVAS businessmodel is in 2010 ontwikkeld door Alexander Osterwalder en Yves Pigneur. Het is een handig hulpmiddel bij het in kaart brengen en toetsen van verschillende bedrijfsideeën voor het verwaarden van een product of dienst. Dit gebeurt door alle bedrijfsactiviteiten op een overzichtelijk en visuele manier weer te geven. Het model geeft daarbij inzicht in de belangrijkste witte vlekken voor het realiseren van een idee en helpt bij het nadenken over het toetsen van de aannames. CANVAS kan individueel of in een groepsproces gebruikt worden als handvat om mogelijkheden voor landbouw met natuur te ontwikkelen, te toetsen en uiteindelijk te realiseren.

2

3

4

Het model bestaat uit negen bouwstenen (zie figuur) die alle facetten beslaan van de omschrijving van een bedrijf of een bedrijfsidee. Centraal staat de waardepropositie: wat kan het bedrijf als onderscheidende waarde de klant bieden? Vervolgens gaat het er om de vragen rechts van het midden te beantwoorden: voor wie is het product bedoeld (klantsegmenten), hoe wordt waarde geleverd en hoe worden relaties met klanten onderhouden? Daarna volgt de vraag hoe het bedrijf de waarde tot stand brengt (met welke partners, welke (hulp)bronnen/middelen nodig zijn en welke activiteiten

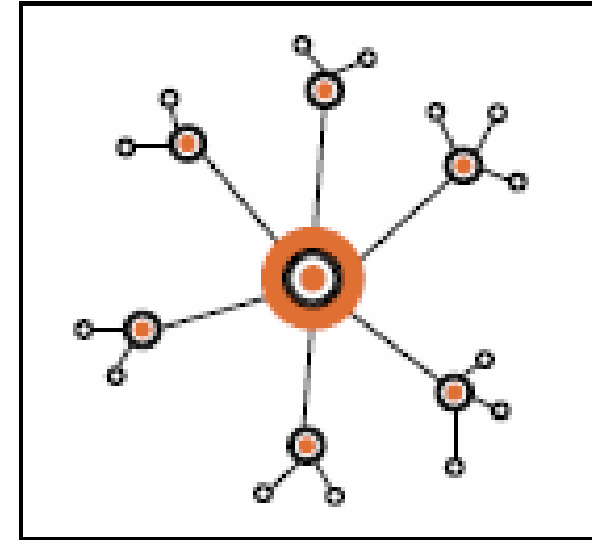
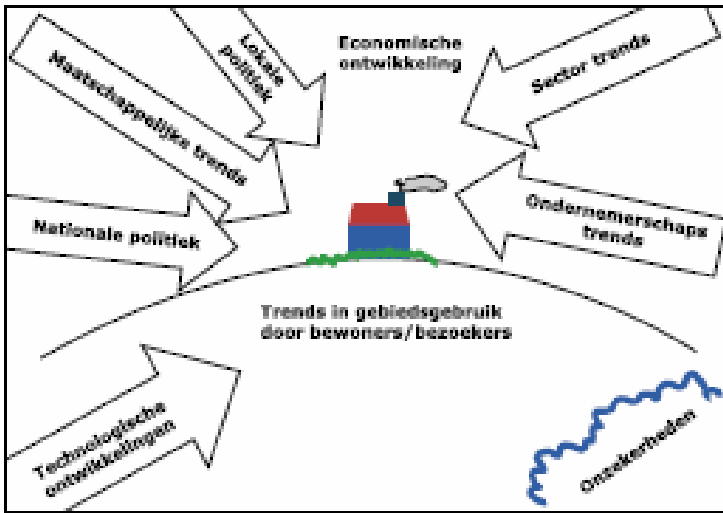
worden ondernomen). Uiteindelijk kan de balans worden opgemaakt van de kosten en baten.

Door deze bouwstenen invulling te geven, is een landbouwbedrijf in staat om elk bedrijfsidee helder en doordacht te omschrijven (zie ook canvas praktijk).

[klik hier voor een uitgebreider model](#)

hoe	wat	voor wie
kosten - baten		

WAGENINGEN
For quality of life

Verdienmodellen voor natuurinclusieve landbouw: Een omgevingsanalyse en netwerkanalyse zijn noodzakelijk

Kans: Overheid heeft expliciet doelstellingen gezet

Aandacht: Partijen overtuigen

Kans: Aanpakken gebiedsoverlast met gebiedsplan

NATIONALE POLITIEK

KADERRIJKTUUN WATER
DOELSTELLINGEN
KWAALITEITSDOEL

2021
GEBIEDSPLAN
KLAAR

PROMOTIE VAN
NATUUR MET
LEEF DOEV

CONSERVATIEVE
WATERSCHAPPEN

WATERSCHAP
LOOFT NIE
LOOFT NIE
LOOFT NIE

LOKALE POLITIEK

ZECHT
WATERSCHAP

INVOELLING
KRW ERG
ZECHT

GEREGULEERDE
GEBIEDS
GEBIEDS
WAAR OF
GEBIEDS

WANSEN

ECONOMISCHE ONTWIKKELING

OVERHEID
HEEFT
MIDDELEN
GROEID

TRENDS IN GEBIEDSGEBRUIK
DOOR BEWONERS/GEBOUWERS

NOODTOEGANG
VERPANDERT
NOODTOEGANG
VERPANDERT

REST GEBIED
VOLT LAAG-
LIJNIGE TREND

NIET LANG
GEEN PROBLEEM!

GROENE RIJ
PROBLEEM
"GOLDFISCH"

WENIG
RECREATIEVE
VOORZIENINGEN

KANalen IN
REGIO
ROTTERDAM

MARKT IN
ROTTERDAM

MARKT GROEN
PRODUCTEN
GROEIT

5.1200 PRODUCT
= KANS

SECTOR TRENDS

300 (ROW)
BESCHIKBAAR
MET MEER TONNEN

RECREATIEVE
NATUUR
BESCHIKBAAR
IN DE
NOODTOEGANG!

600 GROEN
KOMEN
BESCHIKBAAR
TONNEN?

BESCHIKBAAR
NOODTOEGANG
VERKOPEN?

OVERNEMERSKAMP
TRENDS

SOETELIJKE
BESCHIKBAAR
VANS FORT

WEGINGE
NATUUR
TOEGANGEN

OFFICIEEL
NAKEN OF
DOEL STREVEN

WEDUWERS
HEBBEN HET
ELKAND
HET!

GOOP 6- JAAR
PACT

GROND ONDER
DE GOOP

Hoe	Wat	Voor wie
Kosten - baten		

Activiteiten

Propositie

Relatie

Partners

Klanten

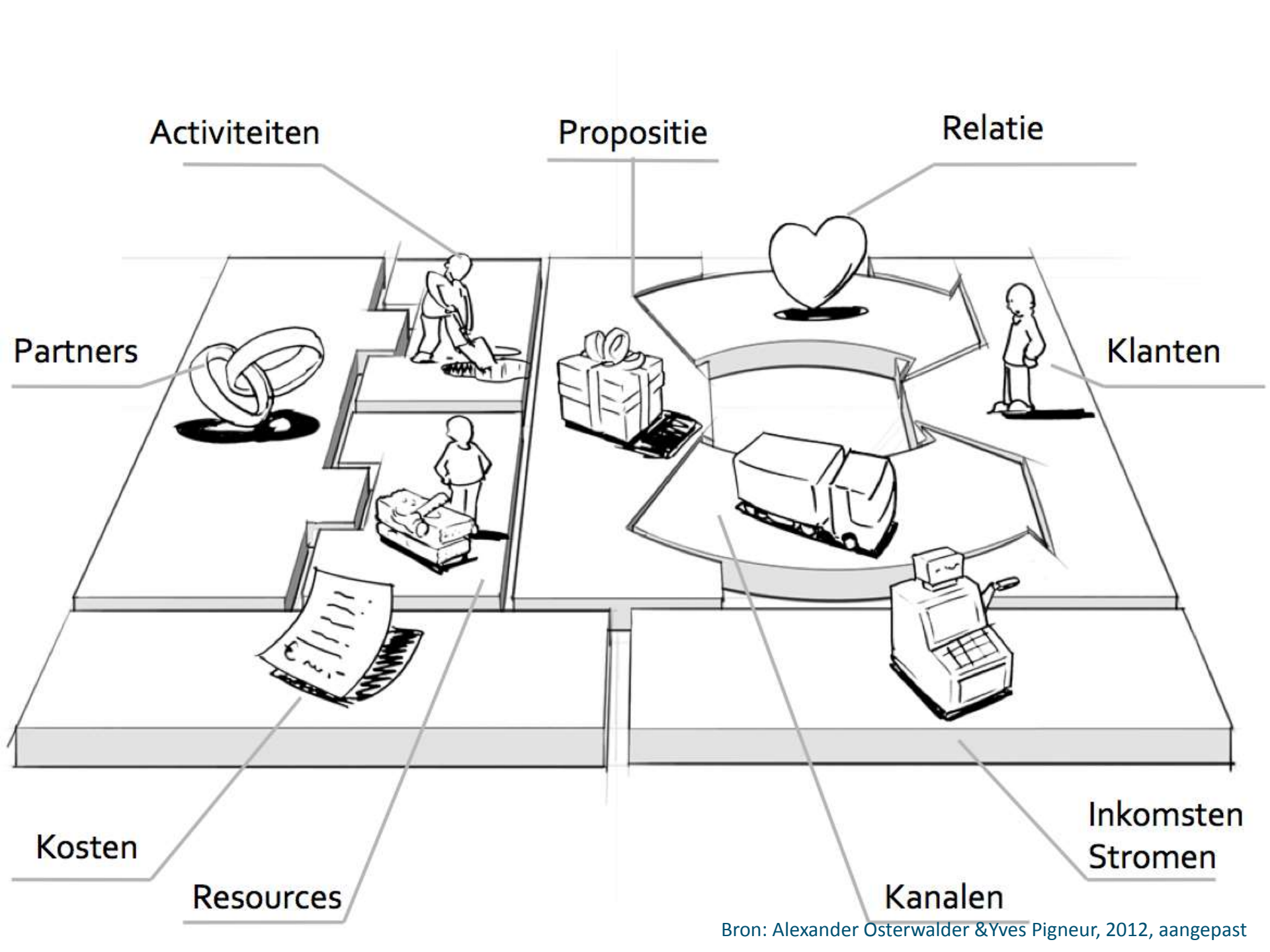
Kosten

Resources

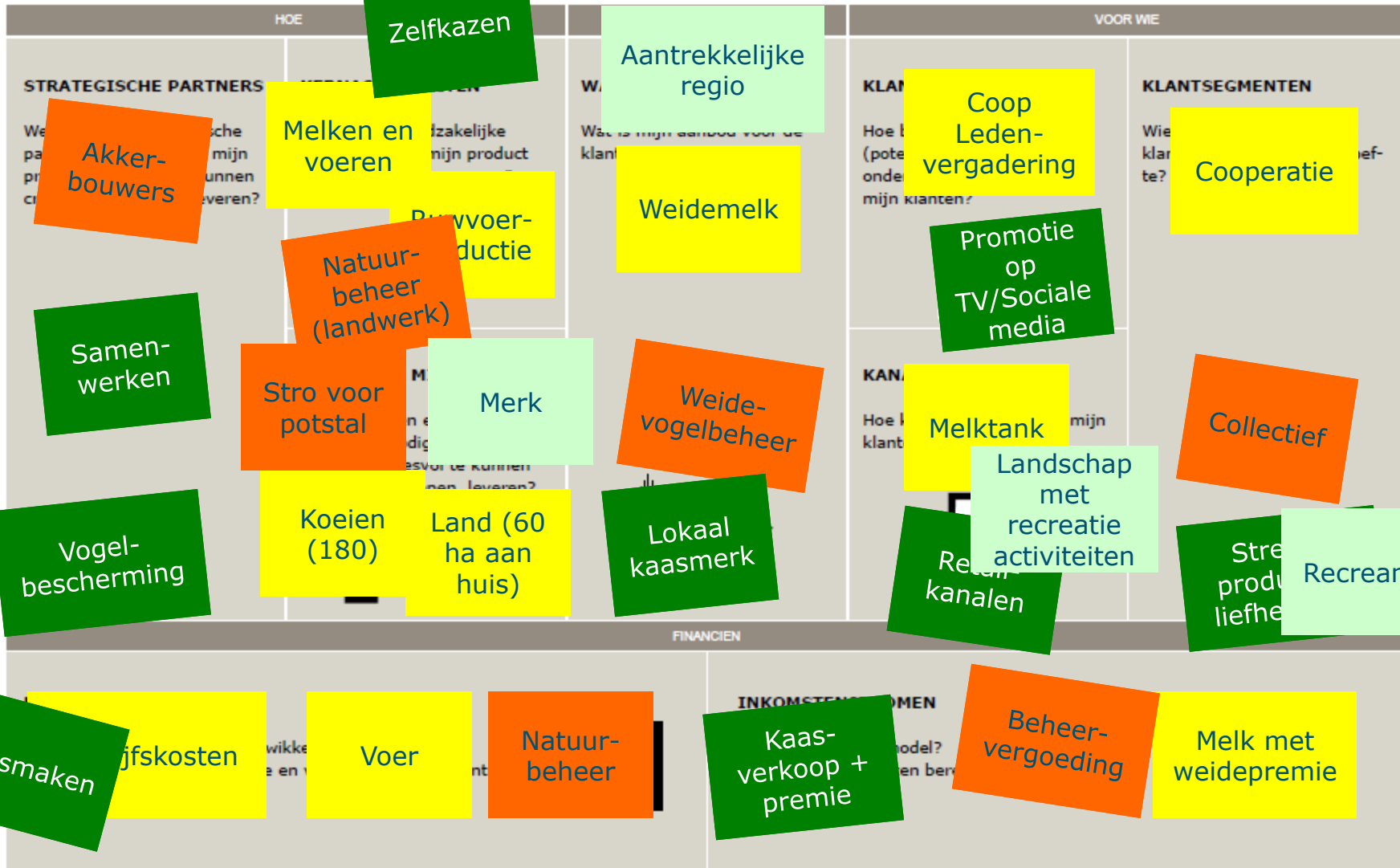
Inkomsten
Stromen

Kanalen

Bron: Alexander Osterwalder & Yves Pigneur, 2012, aangepast

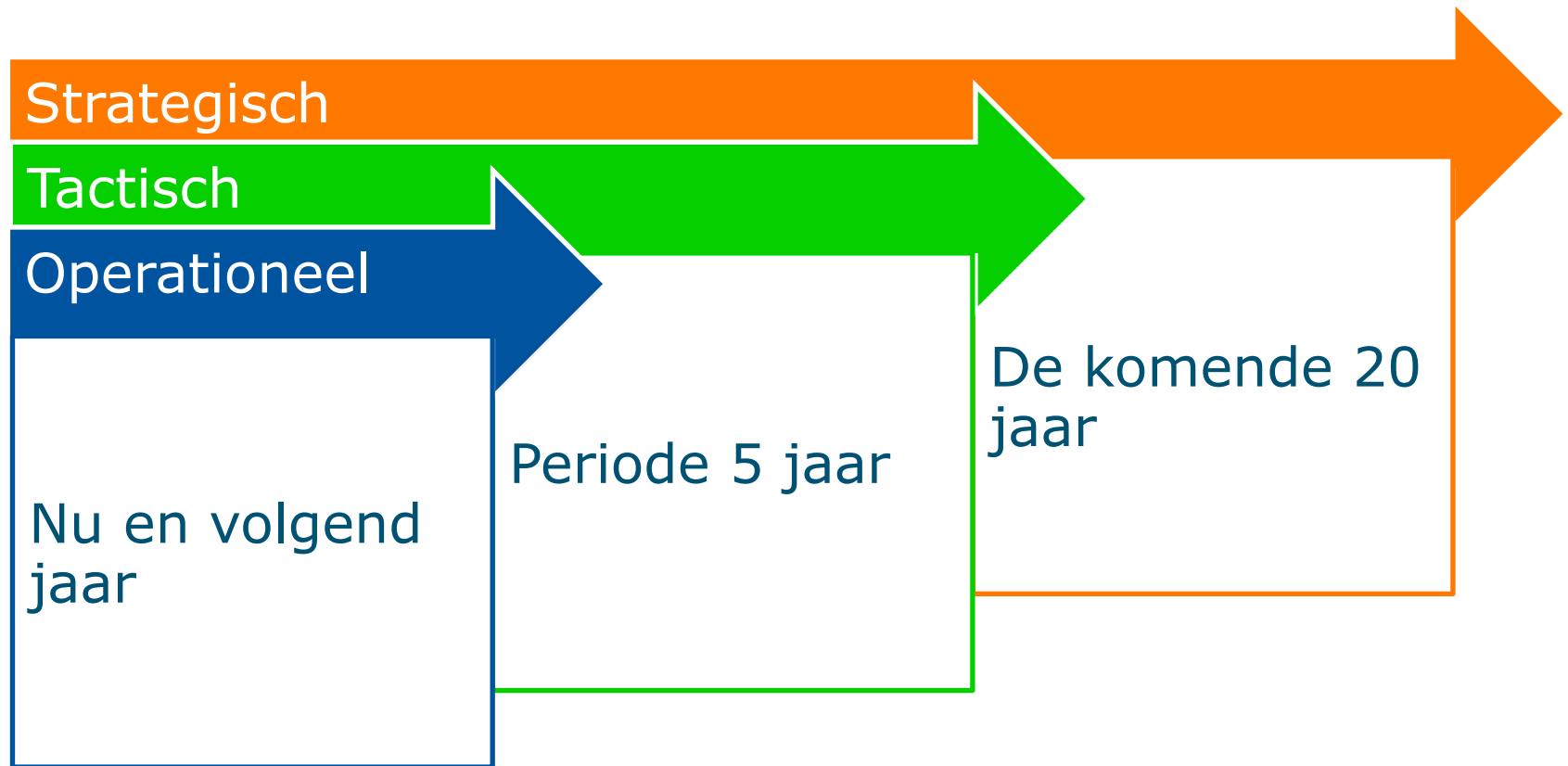

Natuurinclusief: een beslissing op strategisch niveau

“Een vuistregel voor natuurinclusiviteit?”

- In de praktijk is tot 10% van eigen areaal/... geen probleem bij de huidige vergoedingen (publiek/privaat).
- Tussen 10% en 20% wordt beloning voor veel bedrijven een probleem.
- Voor aandelen groter dan 20% van het areaal/... van een bedrijf is de vergoeding te laag.

Onderwijs, onderzoek en overheid, ondernemer en omgeving hebben hun eigen rol

- Leerprocessen voor nieuwe ondernemers: ook inbedding in het onderwijs
- Vorming van (praktijk)netwerken voor kennisdelen (leren van elkaar)
- Het vormgeven van verwachtingen bij alle stakeholders, inclusief de consumenten/burgers

Vragen:

Welke verdienmogelijkheden zijn interessant vanuit jullie perspectief?

Wat is vernieuwend?

Wat is het meest kansrijk (top 3)?

Onderwijs, onderzoek en overheid, ondernemer en omgeving hebben hun eigen rol

- Nico Polman, Marijke Dijkshoorn, Bart Doorneweert, Piet Rijk, Theo Vogelzang en Stijn Reinhard, en Antoine Heideveld (2015) **Verdienmodellen natuurinclusieve landbouw**, LEI Wageningen UR.
- John Grin, Nico Polman, Marijke Dijkshoorn-Dekker, Theo Vogelzang (2015) **Verdienmodellen voor natuurinclusieve landbouw; wat ondernemers al doen, en wat de overheid kan doen om opschaling te bevorderen**. LEI Wageningen UR

Vragen / opmerkingen

